

Nr 157

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisation m. m. av försvarets centrala intendenturförvaltning.

(1:a avd.)

I propositionen nr 168 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 maj 1962, föreslagit riksdagen att dels godkänna de av föredragande statsrådet i nämnda statsrådsprotokoll förordade riktlinjerna för organisation m. m. av försvarets centrala intendenturförvaltning, dels besluta att arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå skall utgå ur organisationen från och med den 1 juli 1963, dels besluta att från och med den 1 juli 1963 inrätta ett för försvaret gemensamt centralt intendenturverk, benämnt försvarets intendenturverk, dels godkänna att försvarets intendenturverk i huvudsaklig överensstämmelse med vad statsrådet i förberörda statsrådsprotokoll anfört förses med tjänster till det antal och i de lönegrader som statsrådet förordat, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att i de olika hänseenden som angivits i samma statsrådsprotokoll vidtagna de åtgärder som betingas av övergången till den nya organisationen.

Efter förslag i proposition 109 har 1961 års riksdag fattat principbeslut om att ett gemensamt centralt intendenturförvaltningsverk skall inrättas inom försvaret. Med stöd av Kungl. Maj:ts den 14 oktober 1960 givna bemyndigande hade chefen för försvarsdepartementet redan dessförinnan tillkallat en utredningsman för att verkställa utredning rörande organisation m. m. av ett sådant ämbetsverk. Sedermera har uppdraget utvidgats till att även omfatta utredning av frågan om inrättande av en för försvaret gemensam intendenturkår. Utredningen har den 22 december 1961 avgivit betänkande med förslag till organisation m. m. av ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk, benämnt intendenturförvaltningen. I kårfrågan har utredningen redovisat alternativa lösningar.

Beslut föreligger således redan om att ett för försvaret gemensamt intendenturförvaltningsverk skall organiseras. Detta verk föreslås skola benämnas försvarets intendenturverk.

Enligt utredningen upprätthålles för närvarande på intendenturtjänstens område inte några klara gränser mellan förvaltnings- och stabsuppgifter i fråga om bland annat inspektionsverksamheten. I anslutning till *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 6 saml. Nr 157—158*

1961 års beslut angående ny organisation av krigsmaktens högsta ledning (jfr prop. 1961: 109) ersättes försvarsgrenschefens ledning av förvaltningsverksamheten med en anvisningsrätt gentemot förvaltningsmyndigheterna, som är betingad av hans ansvar för den förbandsproducerande verksamheten och som avser den närmare utformningen av myndighets verksamhet för tillgodoseende av verksamheten inom försvarsgrenen rörande organisation, utrustning, mobilisering, utbildning m. m. Den till följd härav fastställda gränsdragningen mellan förvaltningsverksamhet och förbandsproduktion bör enligt utredningen konsekvent uppehållas vid organiserandet av det nya intendenturförvaltningsverket. Arbetsuppgifterna för det nya verket och dess personal bör således enligt utredningen renodlas till att avse förvaltningsverksamheten. Den inspektionsverksamhet som icke avser förvaltningsfunktionerna och den stabsverksamhet i övrigt som sammanhänger med försvarsgrenschefernas förbandsproducerande verksamhet bör ankomma på försvarsgrensstaberna. Bland annat bör den verksamhet som avser utarbetande av utrustningsnormer och utrustningslistor inom samtliga försvarsgrenar ankomma på respektive staber.

Föredragande statsrådet ansluter sig till vad som sålunda förordats men anser sig böra påpeka att det många gånger torde vara svårt att bestämma gränserna mellan stabs- och förvaltningsfunktionerna. Det bör ankomma på intendenturverket och berörda staber att med utgångspunkt i den angivna huvudsakliga gränsdragningen i detalj organisera sitt arbete så att verksamheten bedrivs på ett rationellt och lämpligt sätt. Uppmärksamhet måste oavslått ägnas åt att undvika dubbelarbete. Ett nära samarbete och en växelverkan måste städse äga rum mellan förvaltning och staber.

I stabernas organisation bör ingå den personal som normalt erfordras för verksamheten. En viss förstärkning av den intendenturutbildade personalen vid staberna kan bli erforderlig då intendenturverket inrättas. Utredningen har beräknat att sammanlagt sex nya beställningar erfordras. Statsrådet är inte beredd att avgiva förslag i ämnet. Ej heller anser han sig i förevarande sammanhang böra taga ställning till frågan i vilka organisatoriska former inspektions- och andra stabsuppgifter på intendenturområdet skall handhavas vid respektive försvarsgrensstaberna. Dessa spörsmål bör enligt statsrådet först närmare prövas vid den överarbetning av försvarsgrensstabernas organisation m. m. som pågår inom försvarsdepartementet. Genomförandet av den nya organisationen med gemensam central intendenturförvaltning inom försvaret kommer emellertid att bland annat kräva en omfattande personalplanering. Vid denna bör de av utredningen angivna personalberäkningarna tills vidare kunna vara till ledning.

Det av bland andra chefen för flygvapnet framlagda förslaget om förstärkning av eskaderstaberna med intendenturutbildade officerare föreslås skola upptagas till prövning i anslutning till den genom försvarsled-

ningsutredningens försorg pågående utredningen om de regionala stabernas organisation m. m.

Vad gäller gränsdragningen mellan intendenturförvaltning och andra förvaltningsområden anför utredningen, att åtskilliga skiljaktigheter för närvarande finnes mellan de tre försvarsgrenarna. Detta gäller framför allt i fråga om avgränsningen gentemot tygmateriel (motsvarande). Utredningen anser emellertid, att de olikheter i fråga om formell begreppsbestämning och klassificering m. m. som finns försvarsgrenarna emellan icke behöver utgöra något principiellt hinder mot att samtliga de förvaltningsuppgifter som nu inom respektive försvarsgrenar är hänfödda till intendenturområdet överföres till det gemensamma verket. Utredningen föreslår därför, att i princip all den verksamhet som för närvarande vid envar av försvarsgrenarna är hänförd till intendenturförvaltningen överföres till det nya verket.

För egen del finner statsrådet utredningens sistnämnda förslag lämpligt. Härigenom torde övergången till gemensam organisation kunna ske på ett relativt smidigt sätt. Det bör därefter ankomma på intendenturverket att i samråd med de tygförvaltande verken och försvarets förvaltningsdirektion vidtaga åtgärder för att ernå formell enhetlighet i olika avseenden. I den mån viss materiel vid någon men icke vid samtliga försvarsgrenar utgör intendenturmateriel bör ämbetsverket och berörda övriga myndigheter även taga initiativ till att frågan om materielens organisatoriska tillhörighet kommer under prövning. Statsrådet erinrar härvid om försvarets förvaltningsdirektions remissuttalande att indelningen av krigsmaktens förnödenheter i grupper blott i stora drag bör utgöra grunden för förvaltningsärendenas fördelning på skilda myndigheter och att fördelningen i detalj bör betraktas som en huvudförvaltningsfråga, som avgöres i vanlig ordning mellan myndigheterna och förvaltningsdirektionen.

Statsrådet har starkt understrukit betydelsen av att arbetet med klassificering och kodifiering av intendenturförnödenheterna bedrivs med kraft. Enhetlig terminologi och enhetligt klassifikations- och materielbeteckningssystem torde nämligen vara en förutsättning för att intendenturverket skall kunna arbeta effektivt och för att mera väsentliga besparingar skall kunna uppnås inom verksamhetsområdet.

I vissa avseenden framlägger utredningen förslag till omflyttningar mellan förvaltningsområden. Sålunda föreslås förändringar i fråga om anskaffningsverksamheten för drivmedel och drivmedelsmateriel samt bränslen och bränsleinventarier för de fasta maskinanläggningarna, i fråga om ansvaret för försörjningen med elektrisk kraft och vatten ävensom beträffande handläggningen av ärenden rörande bok- och blankettryck samt läger- och manskapskassor.

Utredningens förslag i fråga om driv- och smörjmedel innebär, att samtliga de funktioner i fråga om anskaffning, förrådshållning, distribution

och krigsförberedelsearbete som hittills fullgjorts av de tre intendenturorganen skall överföras till det nya verket. Härjämte föreslår utredningen, att även inköp av flygdrivmedel skall anförtros intendenturverket.

Statsrådet har icke några invändningar att rikta mot utredningens förslag rörande drivmedelsfrågornas handläggning. Därest det av skilda anledningar i undantagsfall bedömes lämpligt med en annan arbetsfördelning än den utredningen föreslagit, bör det i den mån så kan ske utan personalförändringar stå berörda myndigheter fritt att träffa överenskommelse härom. Det väsentliga bör vara att en naturlig och rationell arbetsfördelning kommer till stånd. Utarbetandet av tekniska specifikationer (kvalitetsfordringar) m. m. för drivmedel och smörjmedel av skilda slag skall självfallet alltjämt ankomma på vederbörliga tekniska sakorgan inom respektive tygförvaltningar.

Utbyggnad och underhåll av de fasta maskinanläggningarna inom försvaret och i samband med underhållet även kontrollen av den värmetekniska driften åvilar för närvarande fortifikationsförvaltningen. Utredningen föreslår, att även val och kvalitetsbedömning av bränslen samt ärenden rörande bränsleinventarier för de fasta anläggningarna överföres till fortifikationsförvaltningen. Beräkning av medelsbehovet för bränslen till dessa anläggningar samt förvaltning av anslag för ändamålet bör likaså ankomma på fortifikationsförvaltningen. Utredningen har vidare övervägt om även inköpsverksamheten i fråga om bränslen bör hänföras till fortifikationsförvaltningen. Enligt utredningen är det emellertid svårt att draga någon bestämd skiljelinje mellan drivmedel och bränslen. Utredningen anser bland annat därför, att en samordning av bränsleinköpen och drivmedelsinköpen bör komma till stånd. Härför talar även bland annat merkantila och ekonomiska synpunkter. Utredningen föreslår med hänsyn härtill, att inköpsverksamheten avseende bränslen skall handhas av intendenturverket.

Statsrådet har intet att erinra mot utredningens förslag rörande anskaffningen av bränslen för försvarets fasta maskinanläggningar. Statsrådet räknar således med att frågor angående val och kvalitetsbedömning av bränslen samt ärenden rörande bränsleinventarier överföres till fortifikationsförvaltningen och att inköp av bränslen skall handhas av intendenturverket. Statsrådet har ej heller något att invända mot att el- och vattenförsörjningsfrågorna i vad de avser försvarets fasta anläggningar (inklusive bad) och förhyrda lokaler i enlighet med utredningens förslag hänföres till fortifikationsförvaltningen samt att frågor avseende yttre och inre renhållning tills vidare skall handläggas enligt nuvarande ordning.

Utredningen föreslår, att i princip all distributionsmateriel för drivmedel skall hänföras till intendenturförvaltningen. Undantag bör enligt utredningen dock göras för tankfordon och tankfartyg samt för flygvapnet speciell tankningsutrustning.

I likhet med utredningen anser statsrådet, att distributionsmaterielen i så stor utsträckning som möjligt skall sammanhållas vid intendenturverket. Härför talar bland annat önskemålet att den tekniska säkerhetstjänsten bör hållas samlad på ett ställe. Undantag från den angivna principen bör i huvudsak endast förekomma för sådan speciell tankningsmateriel m. m. som specialkonstruerats för tankning av t. ex. luftfartyg.

Det i försvarets civilförvaltning ingående bok- och blankettkontoret med förråd föreslås med oförändrade uppgifter skola överföras till intendenturverket. Kontoret och dess verksamhet har nämligen en mera naturlig anknytning till intendenturförvaltningen än till civilförvaltningen.

Intendenturförvaltningsutredningen föreslår vidare, att all den verksamhet rörande läger- och manskapskassor som för närvarande handhaves av försvarets civilförvaltning skall överföras till intendenturförvaltningen. Härigenom kommer enligt utredningen samtliga ärenden rörande läger- och manskapskassor — utom de som avser byggnadsförvaltning — att förläggas till och sammanhållas av en myndighet.

Statsrådet biträder utredningens förslag rörande läger- och manskapskassor, dock med det undantaget att han avstyrker att den revisionsmässiga kontrollen av verksamheten överföres från civilförvaltningen till intendenturverket. Enligt statsrådets mening bör således på försvarets intendenturverk ankomma att svara för de till verksamheten hänförliga förvaltningsuppgifterna, medan revisionen bör åligga civilförvaltningen (revisionsbyrån).

Förvaltningen av försvarsgrenarnas övningsanslag föreslås skola handhavas av intendenturverket. Statsrådet förutsätter därvid liksom utredningen, att intendenturverket i samråd med försvarsgrensledningarna, de tygförvaltande verken och försvarets förvaltningsdirektion ägnar avgränsningsfrågorna fortsatt uppmärksamhet så att sådana förändringar successivt åstadkommes som är ägnade att befrämja ett förenklat förfarande och kostnadsbesparingar. Försvarsgrenschefs möjlighet att ur effektivitetssynpunkt ge övningsverksamheten lämplig inriktning får härvid emellertid inte försvåras.

Enligt statsrådets förslag skall förvaltningen av försvarsstabens övningsanslag ankomma på det nya verket. Även förvaltningen av militärhögskolans övningsanslag bör vara en uppgift för intendenturverket.

Arméchefen har för närvarande ansvaret för djursjukvården inom krigsmakten, medan den hygieniska livsmedelskontrollen åvilar sjukvårdsstyrelsen. Utredningen har efter samråd med försvarsledningsutredningen icke ansett sig böra närmare behandla frågan om det militära veterinärväsendets organisation utan har utgått från att nuvarande gränsdragning mellan förvaltningsområden och mellan förvaltning och stabsmyndigheter tills vidare skall bestå. Utredningen räknar således med att den i arméintendenturförvaltningens centralbyrå ingående hästsektionen med i prin-

cip oförändrade arbetsuppgifter — utökade med de till marinens och flygvapnets hundbevakningstjänst hörande uppgifterna — tills vidare skall överföras till intendenturförvaltningen.

För egen del ansluter statsrådet sig till denna utredningens uppfattning. Statsrådet förutsätter, att intendenturverket framdeles även skall erhålla uppgifter såsom hunduttagningsmyndighet. Statsrådet erinrar om att den slutliga organisationen i nu aktuella hänseenden torde komma under prövning av de sakkunniga som chefen för försvarsdepartementet med stöd av Kungl. Maj:ts den 30 mars 1962 lämnade bemyndigande tillkallat för prövning av bland annat frågan om ledningen av sjuk- och veterinärvården inom krigsmakten.

Utredningen räknar med att den serviceverksamhet för myndigheter m. fl. utanför försvaret som för närvarande åligger arméintendenturförvaltningen — omfattande bland annat anskaffning av bränslen, livsmedel m. m. — skall överföras till det nya intendenturförvaltningsverket. Statsrådet har icke något att erinra häremot. Frågan huruvida kostnaderna för denna verksamhet liksom hittills i princip skall inrymmas inom försvarets anslagsram eller om de, som utredningen tänkt sig, skall ligga utanför ramen torde få prövas framdeles i samband med ställningstagandet till försvarets kostnader från och med budgetåret 1963/64.

Statsrådet har i förevarande sammanhang även understrukit statens jordbruksnämnds uttalande att det vid ett system med mera omfattande samordnade militära inköp för civila inrättningars räkning är nödvändigt att dessa inrättningars försörjningssituation vid och efter ett krigsutbrott beaktas. Statsrådet förutsätter, att detta kan ske genom att berörda myndigheter bland annat verkar för att viss lagerhållning kommer till stånd.

Chefen för verket föreslås placerad i Bp 6; befattningen avses för alternativt militär eller civil innehavare.

Utredningen föreslår, att intendenturverket under chefen skall vara indelat i ett stabsorgan, benämnt centralplaneringen, samt sex byråer, nämligen materielbyrå (beklädnad, inventarier m. m.), livsmedelsbyrå (proviant, furage, förplägnadsmateriel, läger- och manskapskassor m. m.), drivmedelsbyrå (drivmedel, inköp av bränslen, distributionsmateriel m. m.), allmän byrå (verkets mobilisering, skydd och säkerhetstjänst, dokumentations- och informationstjänst, standardisering, klassificering och kodifiering, bok- och blankettärenden m. m. samt förvaltningen av bland annat anslagen till övningar), förrådsbyrå (förrådstjänst, materielhantering, redovisning och kontroll, utom beträffande drivmedel och bränslen m. m., kollektivavtalsfrågor) och administrativ byrå (kansli-, personal-, organisations- och kameralärenden m. m.).

Statsrådet anser, att förrådsbyrån och allmänna byrån lämpligen kan sammanslås till en byrå, benämnd förrådsbyrån. Härvid bör den i den föreslagna allmänna byrån upptagna centralexpeditionen överföras till ad-

ministrativa byrån och sammanslås med denna byrås expedition. Frågor rörande säkerhetstjänst och verkets mobilisering bör vidare hänföras till centralplaneringen. Den enligt förslaget i förrådsbyrån ingående avtalsdetaljen bör överföras till administrativa byrån och inordnas i personal- och organisationskontoret. Slutligen bör den föreslagna normaliesektionen ställas direkt under verkschefen som en fristående sektion. Förvaltningen av anslagen till övningar bör ankomma på en särskild detalj inom förrådsbyrån, förslagsvis benämnd övningsdetaljen. Vidare bör den för förrådsbyrån föreslagna allmänna sektionen benämnas förrådssektion och hästsektionen benämnas hästdetalj. Redovisnings- och granskningssektionen får anses vara provisoriskt organiserad i avbidan på resultatet av påbörjade undersökningar av möjligheterna att övergå till maskinbokföring för redovisning och kontroll av förnödenheter.

Statsrådet räknar med att någon av byråcheferna vid förfall för verkschefen skall fullgöra dennes åligganden. Vid en dylik anordning föreligger ej anledning att inrätta särskilt ställföreträdararvode. Vad gäller centralplaneringen får detta organ icke erhålla ställning av mellaninstans mellan verkschefen och byråerna. Ej heller får centralplaneringens ställning som intendenturverkets kontaktorgan med staber m. m. tolkas så att direkta kontakter med verkets sakorgan icke skulle få förekomma. Uppmärksamhet måste ägnas åt att utbilda smidiga samarbetsrutiner mellan olika enheter inom och utom verket och undvika alla former av dubbelarbete. Med hänsyn härtill bör personaluppsättningen för centralplaneringen beräknas förhållandevis snävt.

I övrigt har statsrådet i huvudsak inte några invändningar mot det av utredningen framlagda förslaget till organisation av intendenturverket. Dock bör den föreslagna drivmedels- och bränslesektionen inom drivmedelsbyrån uppdelas på två sektioner, nämligen en drivmedelssektion och en bränslesektion. Den föreslagna lägerkassesektionen vid livsmedelsbyrån bör benämnas lägerkassedetalj.

Enligt statsrådets förslag kommer försvarets intendenturverk således att indelas i centralplanering samt fem byråer, nämligen materielbyrå, livsmedelsbyrå, drivmedelsbyrå, förrådsbyrå och administrativ byrå samt normaliesektion. De fem byråerna bör indelas i sektioner m.m. Statsrådet förutsätter, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om byråernas indelning i sektioner m. m. Indelningen av dessa i detaljer bör på vanligt sätt ankomma på ämbetsverket. Statsrådet vill kraftigt understryka att detaljerna inte får betraktas som fasta organisationsenheter utan bör inom given personalram enligt verkets bestämmande upplösas, omfördelas och nyinrättas alltefter omständigheterna.

I fråga om de olika enheternas arbetsuppgifter m. m. ansluter statsrådet sig till de förslag utredningen avgivit med i det föregående angivna undantag. Verksledningen bör emellertid under uppbyggandet av det nya

verket äga vidtaga de smärre ändringar i arbetsfördelningen mellan olika enheter som bedömes lämpliga.

För intendenturverket har som framgår av det föregående utredningen beräknat sammanlagt 290 tjänster erforderliga. För egen del bedömer statsrådet personalbehovet till sammanlagt 283 befattningshavare.

Vid centralplaneringen bör finnas en befattning för kvalificerad ekonom. Med hänsyn härtill föreslås, att i centralplaneringen skall ingå en civil byrådirektörstjänst. En av utredningen föreslagen befattning för kapten synes härvid kunna undvaras.

Materielbyråns beklädnadssektion föreslås förstärkt med ytterligare en regementsofficersbeställning. I fråga om materielbyråns projekteringssektion bör förutom chefen i sektionen ingå ytterligare en högre civil befattningshavare. Statsrådet föreslår därför, att en majorsbeställning utbytes mot tjänst för byrådirektör. Den beslutade centraliseringen av tvätt- och textilreparationstjänsten till försvarets fabriksverk torde enligt tillgängliga uppgifter fullföljas i sådan takt att icke några textilreparationsverkstäder eller tvättinrättningar kommer att vara underställda det nya intendenturverket. Särskild personal behövs därför inte inom intendenturverket för ledning av reparationsverkstäder och tvättanstalter.

Enligt statsrådets förslag erhåller livsmedelsbyrån en viss förstärkning i förhållande till utredningens beräkningar. Detta är motiverat, bland annat, av utökade civila serviceuppgifter.

För tekniska säkerhetsfrågor i samband med drivmedelshanteringen har utredningen räknat med en tjänst för förste byråingenjör i A 23. Med hänsyn till vikten av att tillräcklig personal står till förfogande för handläggning av sådana ärenden föreslår statsrådet härutöver en tjänst för byråingenjör i A 19. — Härvid förutsättes, att en av assistenterna i A 17 vid drivmedelssektionen bland annat vid behov skall tjänstgöra som vikarie för förrådsförvaltare.

Cheferna för materielbyrån, livsmedelsbyrån, drivmedelsbyrån och förrådsbyrån bör vara byråchefer i lönegrad Bo 1. Chef för administrativa byrån skall vara krigsråd i Bo 1. Innehavarna av byråchefstjänsterna bör vara intendenturofficerare på aktiv stat. Tjänsterna bör vara uppförda på intendenturverkets personalförteckning. Befattningen som chef för centralplaneringen — likaså i Bo 1 och uppförd på verkets personalförteckning — bör avses för alternativt militär eller civil innehavare.

Intendenturförvaltningsutredningen har i kårfrågan redovisat vissa alternativa lösningar. Kungl. Maj:t har den 27 april 1962 uppdragit åt utredningen att bedriva det fortsatta utredningsarbetet i kårfrågan med sikte på att en gemensam kår skall inrättas för all intendenturpersonal inom krigsmakten samt avgiva härav betingade förslag. Statsrådet anser i princip, att därest en gemensam intendenturkår tillkommer för intendenturverket avsedda beställningar på aktiv stat bör uppföras på den gemen-

samma kårens stat. I den mån frågan om gemensam intendenturkår inte kan lösas före den 1 juli 1963, bör de för det nya ämbetsverket avsedda militära beställningarna tills vidare redovisas på verkets personalförteckning. Lönegradsbeteckningen för dessa beställningar bör vara Ar. Samtidigt härmed bör de beställningar för intendenturpersonal som för närvarande är avsedda för arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå vakanthållas. Provisoriska åtgärder beträffande personal för handläggning av kårärenden kan också bli nödvändiga.

Övriga tjänster vid intendenturverket bör enligt statsrådet i allmänhet vara extra ordinarie. Endast vissa sektionschefstjänster och sluttjänster för civil personal bör uppföras som ordinarie. Med denna utgångspunkt föreslås, att i den nya organisationen följande tjänster — förutom dem som angivits i det föregående — skall vara ordinarie, nämligen för tre byrådirektörer i Ao 27, fem byrådirektörer i Ao 25, en byråveterinär i Ao 24, en regementsveterinär i Ao 23 (civilmilitär beställning), fem förste byråintendenter i Ao 23, två förste byråsekreterare i Ao 23, två byråassistenter i Ao 19, en byråinspektör i Ao 19, en assistent i Ao 17, en förrådsförvaltare i Ao 13, två kontorsskrivare i Ao 13, två kansliskrivare i Ao 11, en förrådsförförman i Ao 9, en förste expeditionsvakt i Ao 9, fem kontorister i Ao 9 samt fem kanslibiträden i Ao 7.

Ordinarie sättnings av kontorsbiträdestjänster torde få ske i enlighet med nu tillämpade principer för reglerad befordringsgång.

Avlöningskostnaderna för den sålunda föreslagna personalorganisationen för försvarets intendenturverk uppgår till sammanlagt omkring 5 500 000 kr., medan utredningens förslag uppgår till omkring 5 575 000 kr. Kostnadsberäkningarna utgår från lägsta löneklassen i respektive lönegrader samt från 1961 års löneläge. Härtill kommer således kostnaderna för generella höjningar enligt 1962 års avtalsuppgörelse. Avlöningskostnaderna för personalen i arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå ävensom försvarets civilförvaltnings personal för bok- och blankettärenden samt läger- och manskapskassefrågor uppgår under motsvarande förutsättningar enligt utredningen till omkring 6 060 000 kr. Av detta belopp hänför sig cirka 120 000 kr. till kostnader för personal som vid arméintendenturförvaltningen för närvarande handlägger vissa bränsleärenden, vilka enligt förslaget skall överföras till fortifikationsförvaltningen. I nuläget uppgår således avlöningskostnader för den verksamhet som framdeles skall bedrivas inom försvarets intendenturverk till sammanlagt i runt tal (6 060 000 — 120 000 =) 5 940 000 kr. Förslaget innebär således kostnadsminskningar i förhållande till nuläget med omkring (5 940 000 — 5 500 000 =) 440 000 kr. Härtill kommer emellertid merkostnader för viss personalökning i försvarsgrensstaberna för inspektions- och övrigt stabs-

arbete samt för ytterligare personal för kårärenden. Kostnaderna härför uppskattas av utredningen till omkring 240 000 kr. Enligt vad nu sagts uppgår besparingarna i avlöningskostnader således till 200 000 kr. Härvid bör emellertid observeras att tjänsterna i den nya organisationen genomsnittligt placerats i högre lönegrad än i nuvarande organisation.

Som förut nämnts kommer intendenturverket vid bifall till statsrådets förslag att omfatta 283 befattningshavare. Motsvarande uppgifter i nuvarande förvaltningsorgan fullgöres av 323 befattningshavare. Om hänsyn tas till att försvarsgrensstaberna kan behöva förstärkas med viss intendenturutbildad personal, skulle ett genomförande av den nya organisationen innebära en minskning med drygt 30 befattningshavare.

Statsrådet vill emellertid framhålla att vinsterna av omorganisationen främst torde erhållas genom att verksamheten under central ledning bör kunna bedrivas effektivare. Den nya organisationen bör sålunda ge större möjligheter till besparingar genom samordning, standardisering och typisering vid anskaffning och underhåll av intendenturförnödenheter samt ökade rationaliseringsmöjligheter i regional och lokal instans.

Även om det delvis ligger i sakens natur, att huvuddelen av personalen inom den nuvarande organisationen kommer att kunna beredas anställning i det nya ämbetsverket, bör någon direkt överföring av tjänsterna inte ske till detta verk. De föreslagna nya tjänsterna bör således tillsättas i sedvanlig ordning. Åtskilliga övergångsåtgärder torde komma att behöva vidtagas i samband med organisationsförändringarna. Statsrådet förordar därför, att Kungl. Maj:t i likhet med vad som tidigare skett vid större organisatoriska förändringar inhämtar riksdagens bemyndigande att vidtaga sådana åtgärder. Dessa torde bland annat avse förande på övergångsstat av ordinarie tjänster inom de nuvarande organisationsenheterna.

En smidig övergång till den nya organisationen förutsätter ett omfattande planeringsarbete i skilda hänseenden. Den nya organisationen bör därför inte träda i kraft förrän den 1 juli 1963. Några anslagsmässiga konsekvenser uppkommer således inte under budgetåret 1962/63. Genomförandet av den nya organisationen bör anförtros åt en särskild delegation. Denna fråga torde framdeles få anmälas för Kungl. Maj:t.

Utredningen har föreslagit, att intendenturverket skall förläggas till infanterikadettskolans förutvarande etablissement i Ulriksdal, som friställts i anslutning till kadettskolans flyttning till Halmstad. Fortifikationsförvaltningen har den 8 mars 1962 ingivit förslag till vissa ombyggnads- och nybyggnadsarbeten avseende Ulriksdalsetablissementet för bland annat intendenturverkets räkning. Byggnadsstyrelsen har avgivit utlåtande över förslaget. Styrelsen har härvid fört fram tanken att verket kan förläggas till Märsta. Statsrådet är för närvarande inte beredd att taga ställning till frågan om intendenturverkets lokalisering. Statsrådet vill emellertid framhålla, att för att verksamheten skall kunna bedrivas effektivt erfordras

att verket erhåller ändamålsenliga och lämpliga lokaler. Därest sådana ej kan vara färdigställda vid den tidpunkt, då verket skall träda i kraft, måste därför lokalfrågan övergångsvis ordnas provisoriskt. Detta bör kunna ske genom att utnyttja i första hand arméintendenturförvaltningens nuvarande lokaler.

Utskottet vill erinra om att 1961 års riksdag beslutat, att ett för försvaret gemensamt centralt intendenturförvaltningsverk skall inrättas.

I den föreliggande propositionen framlägges förslag beträffande organisationen av det nya ämbetsverket.

Vad i propositionen föreslagits rörande gränsdragningen mellan förvaltningsverksamhet och stabsarbete har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker alltså, att arbetsuppgifterna för det nya verket och dess personal renodlas till att avse förvaltningsverksamheten. Detta innebär bl. a., att den inspektionsverksamhet, som icke avser förvaltningsfunktionerna och den stabsverksamhet i övrigt, som sammanhänger med försvarsgrenshefernas förbandsproducerande verksamhet, böra ankomma på försvarsgrensstaberna. En viss förstärkning av den intendenturutbildade personalen vid staberna kan därför bli erforderlig. Utskottet förutsätter härvid i likhet med försvarets civilförvaltning, att behovet av sistnämnda personal kommer att detaljprövas i samband med blivande översyn av försvarsgrensstabernas organisation. I sammanhanget vill utskottet understryka föredragande statsrådets uttalande, att oavslutlig uppmärksamhet ägnas åt att undvika dubbelarbete och att ett nära samarbete och en växelverkan ständigt äger rum mellan förvaltning och staber.

Utskottet finner riktigt, att i princip all den verksamhet, som vid envar av försvarsgrenarna är hänförd till intendenturförvaltning, oavsett att vissa olikheter för närvarande råda, överföres till det nya verket. I fråga om driv- och smörjmedel innebär förslaget, att samtliga de funktioner beträffande anskaffning, förrådshållning, distribution och krigsförberedelsearbete, som hittills fullgjorts av de tre intendenturorganen, överföras till det nya verket.

Mot bakgrunden av att fortifikationsförvaltningen för närvarande svarar för utbyggnad och underhåll av de fasta värmeanläggningarna tillstyrker utskottet, att frågor rörande val och kvalitetsbedömning av bränslen samt ärenden rörande bränsleinventarier överflyttas till detta ämbetsverk. Vad beträffar inköpsverksamheten i fråga om bränslen anser utskottet med hänsyn till svårigheten att draga någon bestämd gränslinje mellan drivmedel och bränslen, att en samordning av bränsleinköpen och drivmedelsinköpen bör komma till stånd. Härför tala även merkantila och ekonomiska synpunkter. Utskottet tillstyrker i anslutning härtill, att inköpsverksamheten avseende bränslen skall handhas av det nya verket.

Goda skäl synas utskottet tala för att det under försvarets civilförvalt-

ning sorterande bok- och blankettförrådet överföres till det nya verket. Utskottet tillstyrker alltså detta förslag. Utskottet finner det också naturligt, att dit överflyttas även ärenden rörande läger- och manskapskassor med det av statsrådet angivna undantaget beträffande den revisionsmässiga kontrollen av dessa kassors verksamhet.

Med hänsyn till att utredning för närvarande pågår rörande bl. a. frågan om ledningen av sjuk- och veterinärvården inom krigsmakten har i propositionen räknats med att nuvarande gränsdragning mellan förvaltningsområden och mellan förvaltning och stabsmyndighet tills vidare skall bestå. Utskottet ansluter sig härtill.

Kungl. Maj:t har räknat med att den serviceverksamhet för myndigheter m. fl. utanför försvaret, som för närvarande åligger arméintendenturförvaltningen, skall överföras till det nya verket. Utskottet har icke något att erinra häremot. I likhet med Kungl. Maj:t anser utskottet, att frågan huruvida kostnader för denna verksamhet skola liksom hittills inrymmas inom försvarets anslagsram eller ligga utanför densamma torde få prövas i samband med ställningstagandet till försvarets kostnader fr. o. m. budgetåret 1963/64.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit beträffande verksamheten vid det nya ämbetsverket har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker, att detsamma benämnes försvarets intendenturverk och inrättas fr. o. m. den 1 juli 1963, vid vilken tidpunkt arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå skola utgå ur organisationen.

Vid den granskning, som utskottet underkastat den föreslagna organisationen m. m. av det nya intendenturverket, har utskottet funnit densamma i sina huvuddrag ändamålsenligt utformad. Mot den föreslagna byråindelningen synes sålunda icke något vara att erinra liksom ej heller mot fördelningen av arbetsuppgifterna på de olika byråerna. Förslaget, i vad det avser antalet tjänster samt desammas löneställning, synes böra godtagas.

Visserligen kommer ett genomförande av den nya organisationen att innebära minskning med allenast något över 30 befattningshavare, men som statsrådet framhållit torde vinsterna av omorganisationen främst erhållas genom att verksamheten under central ledning bör kunna bedrivas effektivare och därigenom ge större möjligheter till besparingar och rationaliseringar.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i de olika hänseenden, som angivits av statsrådet, vidtaga de åtgärder som betingas av övergången till den nya organisationen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna de av föredragande statsrådet i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 maj 1962 förordade riktlinjerna för organisation m. m. av försvarets centrala intendenturförvaltning;

b) besluta att arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningens intendenturavdelning och flygförvaltningens intendenturbyrå skall utgå ur organisationen från och med den 1 juli 1963;

c) besluta att från och med den 1 juli 1963 inrätta ett för försvaret gemensamt centralt intendenturverk, benämnt försvarets intendenturverk;

d) godkänna att försvarets intendenturverk i huvudsaklig överensstämmelse med vad statsrådet i förberörda statsrådsprotokoll anfört förses med tjänster till det antal och i de lönegrader som statsrådet förordat;

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att i de olika hänseenden som angivits i nämnda statsrådsprotokoll vidtaga de åtgärder som betingas av övergången till den nya organisationen.

Stockholm den 6 november 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÅNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 158.